

Austria

Sądy szczególne - Austria

Niniejsza sekcja zawiera informacje dotyczące sądów wyspecjalizowanych w sprawach cywilnych i karnych w Austrii.

Sądy wyspecjalizowane

Co do zasady wszystkie sądy zajmują się wszystkimi rodzajami spraw.

Jednakże w największych austriackich miastach istnieją sądy wyspecjalizowane:

- w Wiedniu działa pięć sądów, które zajmują się rozstrzyganiem sporów w sprawach cywilnych, sprawach karnych, sprawach z zakresu prawa gospodarczego (dwa sądy) i w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych;
- w Grazu znajdują się dwa sądy, jeden z sądów zajmuje się sprawami karnymi, a drugi – innymi rodzajami spraw.

Sprawy z zakresu prawa pracy dotyczą głównie sporów cywilnych w obszarze stosunków pracy, o których mowa w § 50 ustawy o sądach pracy i ubezpieczeń społecznych (*Arbeits- und Sozialgerichtsgesetz – ASGG*); w sprawach tych stosuje się odrębne postępowanie. Jest ono zbliżone do postępowania cywilnego, jednak z uwzględnieniem określonych przepisów szczególnych.

W pierwszej instancji sprawy z zakresu prawa pracy wnosi się do sądów krajowych (*Landesgerichte*) (w Wiedniu – Sąd Pracy i Spraw Społecznych – *das Arbeits- und Sozialgericht*) od których orzeczeń można odwołać się w drugiej instancji do wyższych sądów krajowych (*Oberlandsgerichte*), a w ostatniej, trzeciej instancji do Sądu Najwyższego (*Oberster Gerichtshof*). We wszystkich instancjach wyroki wydawane są przez wydział (*Senat*) właściwego sądu, w którego składzie zasiada jeden sędzia zawodowy (*Berufsrichter*) lub większa ich liczba oraz dwóch ławników (*Laienrichter*), jeden wskazany przez pracodawcę, drugi przez pracownika.

Postępowanie odwoławcze w sprawach z zakresu prawa pracy zbliżone jest do postępowania odwoławczego w sprawach cywilnych, jednakże w jego ramach przewidziano mniej ograniczeń dotyczących środków odwoławczych. W sprawach z zakresu prawa pracy dopuszczalne jest wniesienie skargi kasacyjnej (*Revision*) przed Sąd Najwyższy bez względu na wartość przedmiotu sporu, pod warunkiem że zagadnienie prawne, którego to dotyczy, ma zasadnicze znaczenie.

Sprawy z zakresu prawa gospodarczego, dotyczące głównie spraw cywilnych, w których stroną jest przedsiębiorca, o których mowa w art. 51 ustawy o właściwości sądów (*Jurisdiktionsnorm – JN*), rozstrzygane są w ramach zwykłego postępowania cywilnego, uzupełnionego o pewną liczbę przepisów szczególnych. W sprawach z zakresu prawa gospodarczego, w przypadku gdy sprawa jest rozpatrywana przez wydział jednego z sądów pierwszej lub drugiej instancji (ale z wyłączeniem Sądu Najwyższego), w składzie sądu znajduje się również ławnik reprezentujący przedsiębiorcę.

W **postępowaniach nieprocesowych** (*Verfahren außer Streitsachen*) sąd orzeka w sprawach z zakresu prawa prywatnego, które zostały mu przekazane ze względu na ich szczególny charakter (najczęściej: określonego rodzaju rozliczenia, zagadnienia dotyczące prawa do opieki oraz inne sprawy, w których zazwyczaj nie występują dwie strony reprezentujące sprzeczne interesy).

Co do zasady tego typu sprawy wnosi się w pierwszej instancji do sądów rejonowych, od których orzeczeń można odwołać się do sądów krajowych i w ostatniej instancji do Sądu Najwyższego. W pierwszej instancji sprawy rozstrzyga sąd w składzie jednego sędziego albo referendarza sądowego (specjalnie wykwalifikowanego urzędnika sądowego), w drugiej i trzeciej instancji tego typu sprawy są rozpatrywane przez skład trzech lub pięciu sędziów zawodowych.

Procedura odwoławcza w postępowaniu nieprocesowym jest również zbliżona do procedury obowiązującej w przypadku spraw cywilnych. Z uwagi na szczególny charakter tego postępowania istnieje mniej ograniczeń w odniesieniu do środków odwoławczych. Ponadto w ograniczonym stopniu w drugiej instancji istnieje również możliwość przedstawienia nowych twierdzeń dotyczących stanu prawnego i faktycznego wykraczających poza wnioski i twierdzenia przedstawione w pierwszej instancji.

W związku z dużym zróżnicowaniem spraw rozstrzyganych w ramach postępowania nieprocesowego istnieje wiele przepisów szczególnych regulujących poszczególne przypadki.

Sądy administracyjne

Od dnia 1 stycznia 2014 r. w Austrii o sprawach z zakresu prawa administracyjnego orzekają w pierwszej i ostatniej instancji właściwe organy administracyjne. Jednak na wydane przez te organy decyzje można wnieść skargę administracyjną do sądu administracyjnego (krajowego lub związkowego). Pod pewnymi określonymi warunkami istnieje również możliwość wniesienia skargi kasacyjnej od orzeczeń sądów administracyjnych do Trybunału Administracyjnego.

Inne sądy wyspecjalizowane

Szczególna pozycja

Trybunał Konstytucyjny (Verfassungsgerichtshof) i Trybunał Administracyjny (Verwaltungsgerichtshof), znane jako „sądy prawa publicznego” (*Gerichtshöfe des öffentlichen Rechts*), zajmują szczególną pozycję w austriackim systemie sądownictwa. Są to co prawda sądy niezależne, jednak – podobnie jak sądy administracyjne od 1 stycznia 2014 r. – nie podlegają one resortowi sprawiedliwości. Trybunał Konstytucyjny oraz Trybunał Administracyjny są organizacyjnie niezależne. Siedziby obu trybunałów znajdują się w Wiedniu; ich właściwość obejmuje całe terytorium federalne.

Są one oddzielone od sądów powszechnych również funkcjonalnie. Nie orzekają w sprawach cywilnych i karnych (nie stanowią również najwyższej instancji), natomiast powierzono im określone zadania w dziedzinie prawa publicznego. Od 1 stycznia 2015 r. strony w sprawie rozstrzygniętej przez sąd powszechny mają możliwość – pod pewnymi warunkami – złożenia wniosku o uchylenie ustawy lub rozporządzenia do Trybunału Konstytucyjnego.

Trybunał Konstytucyjny

Głównym zadaniem Trybunału Konstytucyjnego (Verfassungsgerichtshof) jest kontrola prawna zgodności z konstytucją. Trybunał bada również zgodność z prawami podstawowymi. Trybunał Konstytucyjny bada przede wszystkim konstytucyjność następujących ustaw, rozporządzeń i decyzji:

- ustaw federalnych i krajowych (*Bundes- und Landesgesetze*)
- rozporządzeń (*Verordnungen*) wydawanych przez organy administracji,
- ostatecznych decyzji (*Bescheide*) wydanych przez organy administracji

W razie potrzeby Trybunał Konstytucyjny może uchylić podjęte decyzje.

W przeciwieństwie do sędziów innych sądów sędziowie Trybunału Konstytucyjnego nie są sędziami zawodowymi (*Berufsrichter*), ale sędziami *honoris causa* (*Honoratiorenrichter*). Są to znamienicy juryści, którzy mają za sobą wybitną karierę prawniczą na innym stanowisku. Większość sędziów Trybunału Konstytucyjnego sprawuje urząd w niepełnym wymiarze czasu pracy i może kontynuować wykonywanie swojego dotychczasowego zawodu (np. sędziego lub wykładowcy akademickiego, jednak nie urzędnika służby cywilnej, gdyż powołanie na stanowisko sędziego Trybunału Konstytucyjnego urzędnika służby cywilnej wymaga zwolnienia go z pełnienia obowiązków urzędnika). Trybunał Konstytucyjny zbiera się tylko na posiedzeniach, które z reguły odbywają się cztery razy w roku.

Trybunał Administracyjny

Trybunał Administracyjny (Verwaltungsgerichtshof) kontroluje **zgodność z prawem wszystkich aktów wydanych przez organy administracji publicznej**, z wyjątkiem rozporządzeń (*Verordnungen*), które może badać i, w razie konieczności, uchylać wyłącznie Trybunał Konstytucyjny. Trybunał rozpoznaje głównie skargi kasacyjne na ostateczne decyzje wydane przez sądy administracyjne pod kątem ich niezgodności z prawem.

Prawnicze bazy danych

Strona internetowa [austriackiego wymiaru sprawiedliwości](#) zawiera ogólne informacje na temat austriackiego systemu sądownictwa.

Czy dostęp do bazy danych jest bezpłatny?

Tak

Powiązane linki

[Właściwość sądów - Austria](#)

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Ostatnia aktualizacja: 25/04/2017